

ಮೂಲದತ್ತ ಮರುಪಯಣ

ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ತಾದಾತ್ಮ್ಯಭಾವದಿಂದ ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಅದು ನಮಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಸೂರ್ಯೋದಯ ಚಂದ್ರೋದಯಗಳಂಥ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಘಟನೆಗಳನ್ನು 'ದೇವರ ದಯೆ' ಎಂದು ಕವಿ ಭಾವಿಸಲು ಕಾರಣವಾದುದು ಇಂಥ ತಾದಾತ್ಮ್ಯ ಭಾವವೇ. ಗಿಡದಲ್ಲಿ ಅರಳಿ, ತನ್ನ ವರ್ಣ ವೈಭವದಿಂದಲೇ, ಸುವಾಸನೆಯಿಂದಲೋ ನಮ್ಮ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ತನ್ನತ್ತ ಸೆಳೆಯುವ ಹೂವು, ಎತ್ತರೆತ್ತ ರಕ್ತೆ, ಏರಲು ಆಹ್ಲಾನಿಸುವ ಪರ್ವತ, ಹರಿಯುವ ನದಿ, ಧುಮ್ನಿಕ್ತುವ ಜಲಪಾತ, ಭೋರ್ಗರೆಯುವ ಸಮುದ್ರ- ಹೀಗೆ ನಿಸರ್ಗದ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಲು, ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮುಗ್ಧತೆ, ತಲ್ಲೀನತೆ, ಸ್ವಂದನಶೀಲತೆ- ಎಲ್ಲವೂ ಇರಬೇಕು. ಆದರೆ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲೇ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ನಾವು 'ನಮಗಾಗಿ ನಾವು' ಎಂಬ ಆತ್ಮಕೇಂದ್ರಿತ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ನಾವು ಕೇವಲ 'ನೋಡು'ತ್ತಿರುತ್ತೇವೆಯೋ ಹೊರತು, 'ಕಾಣು'ವುದಿಲ್ಲ; ಸುತ್ತಲಿನ ವಿವಿಧ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು 'ಕೇಳು'ತ್ತಿರುತ್ತೇವೆಯೇ ಏನೂ 'ಆಲಿಸು'ವುದಿಲ್ಲ. ನಾಲ್ಕು ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ 'ಅರ್ಥ'ವೊಂದನ್ನೇ ಪರಮ ಪುರುಷಾರ್ಥವೆಂದು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಣವನ್ನುಳಿದು ಮಿಕ್ಕೇನೂ ವಸ್ತು ವಿಚಾರಗಳು ಅಪ್ರಸ್ತುತವೆನ್ನಿಸುತ್ತವೆ. ಆಧುನಿಕ ಮಾನವ ಅನ್ನವನ್ನು ಚಿನ್ನವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸುವ ಕಾಯಕದಲ್ಲಿ ತನ್ನೆಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೂ ವಿನಿಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಚಿನ್ನವನ್ನು ಅನ್ನವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ವಿವೇಕ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದು ಇಂದಿನ ವಾಣಿಜ್ಯನಿಷ್ಠ ಜಗತ್ತು ಎದುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಹುದೊಡ್ಡ ದುರಂತ.

ಹೀಗೆ ಅರ್ಥಾನುಸಾರಿಯಾದ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿ ಮನುಷ್ಯನ ಅಂತರಂಗದ ಚಿಲುಪ್ಪನ್ನು ನಾಶ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇಂಥ ಪ್ರಯೋಜನೈಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದಾಗಿಯೇ- ಖನಿಜಕ್ಕಾಗಿ ಗುಡ್ಡ ಬೆಟ್ಟಗಳ ಗರ್ಭವನ್ನು ಮನುಷ್ಯ ನಿಷ್ಕರುಣೆಯಿಂದ

ಸೀಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ; ಕೈಗಾರಿಕೆಗೋ, ಇತರ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೋ ಕಾಡುಗಳನ್ನು ನಿರ್ನಾಮ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ; ವಿದ್ಯುತ್ತಿನ ಸಲುವಾಗಿ ಹರಿಯುವ ನದಿಗಳಿಗೆ ಅಣೆಕಟ್ಟು ಕಟ್ಟಿ, ಅವುಗಳ ಚಲನೆಗೆ ಅಡ್ಡಿಯೊಡ್ಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ; ಪ್ರಗತಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ನೆಪದಲ್ಲಿ ನಿಸರ್ಗದ ಮೇಲೆ ನಿರಂತರ ಧಾಳಿ ನಡೆಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾನೆ, ಹೀಗಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿಯೊಂದಿಗಿನ ತನ್ನ ಮೂಲ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರೆತಿದ್ದಾನೆ ಅಥವಾ ಮರೆಯುವ ಹಂತದಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ, 19ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಇಂಗ್ಲೆಂಡಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಈ ಬಗೆಯ ನಿಷ್ಠಾಳಜಿಯ ಮನೋಧರ್ಮವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ್ದ ವರ್ಡ್ಸ್‌ವರ್ತ್ ತನ್ನದೊಂದು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ 'Little we say in nature that is ours; we have given our hearts away a sordid soon!' ಎಂದು ವಿಷಾದದಿಂದ ಉದ್ಗರಿಸಿದ್ದ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಮನುಷ್ಯ ನಿಸರ್ಗಕ್ಕೆ ಅತ್ಯಂತ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದ; ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದರ ಭಾಗವೇ ಆಗಿದ್ದ. ಪ್ರಕೃತಿಯ ವಿವಿಧ ಮುಖಗಳನ್ನು ಆತ ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಆತನಿಗೆ ನೀರು, ಬೆಂಕಿ, ಗಾಳಿ, ಆಕಾಶ, ಭೂಮಿ, ಬೆಟ್ಟ, ಮರ- ಎಲ್ಲವೂ ದೈವಾಂಶಗಳಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ವೈದಿಕ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಬಹು ದೇವತಾರಾಧನೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು ಎನ್ನಬಹುದು. ಇಂಥ ಮನೋಧರ್ಮದಿಂದಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಪೂಜನೀಯವಾಯಿತು; ಕೊಳ್ಳೆ ಹೊಡೆಯುವ ಭಂಡಾರ ವೆನ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ. ನಾಗರಿಕತೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಾ, ಬಂದಂತೆಲ್ಲಾ, ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಪೂಜ್ಯಭಾವ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಾ ಬಂತು. ಪ್ರಗತಿಯ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಮನುಷ್ಯನ ಭಾವ ಪತನ ತಡೆಗಟ್ಟಲು, ಫ್ರಾನ್ಸ್ ದೇಶದ ಮಹಾನ್ ಚಿಂತಕ ರೂನೋ- ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತೆ 'ನೋಬಲ್ ಸ್ವಾವೇಜ್' (ಉದಾತ್ತ ಅನಾಗರಿಕ) ಆಗಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ. ರೂನೋನ ಮಾತು ಪ್ರಗತಿ ವಿರೋಧಿ ಎನ್ನಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮನುಷ್ಯ ಇನ್ನಷ್ಟು ಕಾಲ ಬದುಕಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೆ, ಆತ 'ಉದಾತ್ತ ಅನಾಗರಿಕ'ನಾಗಿ 'ಮೂಲದತ್ತ ಮರು ಪಯಣ' ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದೊಂದೇ ಸೂಕ್ತ ಮಾರ್ಗ ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

■ ವೈನತೇಯ

ಮಾತೇ ಮುತ್ತು

- ★ ಸ್ನೇಹ ಬದುಕಿನ ಅಮೂಲ್ಯ ನಿಧಿ. ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ನೇಹಿತರು 'ವರ'ವಾಗುತ್ತಾರೆ; ಕೆಟ್ಟ ಸ್ನೇಹಿತರು 'ಶಾಪ'ವಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸ್ನೇಹದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ; ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ; ಸ್ನೇಹದಿಂದಲೇ ಅವನತಿಯ ಹಾದಿಯೂ ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. -ಹಾ.ಮಾ.ನಾಯಕ
- ★ ಬಿದ್ದಿರವಮಾನವಿಲ್ಲ, ಮುದ್ದುರಂಗ; ಮತ್ತೆದ್ದು ನಿಲ್ಲದರೆ ಅವಮಾನ. -ಎಸ್.ವಿ.ರಂಗಣ್ಣ
- ★ ಬಾಲ್ಯೆಯ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಸೋಲುಗಳಿಗೆ ಗೆಲುವುಗಳಷ್ಟೇ ಬೆಲೆ. ಸೋಲುಗಳ ತಿಳಿವಿನಿಂದಲೇ ಗೆಲುವು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. -ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ
- ★ ಹಿಂದಿನವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು, ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು- ಎಂದರೆ ಒಪ್ಪಬಹುದು. ಆದರೆ ಆ ಸಂಪ್ರದಾಯವೂ, ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳೂ ಕೊನೆಯ ಮಾತು, ಅವನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಲಾಗದು- ಎಂದರೆ ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. -ಎ.ಎನ್.ಮೂರ್ತಿರಾವ್
- ★ ಸಂಭಾಷಣೆ, ಸಂದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಹರಿತವಾದ ಬುದ್ಧಿಗಿಂತ ಸದ್ಭಾವನೆ ಹಿತಕಾರಿ. -ಜೋಸೆಫ್ ಅಡಿಸನ್

- ★ 'ಸಂಪ್ರದಾಯ'ವನ್ನು ಕೊಡುಗೆ ಎಂದು ಪಡೆಯುವಂತಿಲ್ಲ; ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಶ್ರಮಪಡಲೇಬೇಕು; ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಶ್ರಮ ಪಡಲೇಬೇಕು. -ಟಿ.ಎಸ್.ಎಲಿಯಟ್
- ★ ಸಂಭಾಷಣೆ ಬಹು ಪ್ರಯೋಜನ ಉಳ್ಳದ್ದು. ಎಲ್ಲರ ಶಕ್ತಿಗೂ ನಿಲುಕುವಂಥದು. ಎಲ್ಲ ವಯಸ್ಸಿಗೂ, ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಿತಿಗೂ ಒಪ್ಪುವಂಥದು. -ಜೊನಾಥನ್ ಸ್ವಿಫ್ಟ್
- ★ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳೊಡನೆ ನಡೆಸುವ ನಿಮಿಷದ ಸಂಭಾಷಣೆ, ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಗ್ರಂಥಾವಲೋಕನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಮ. -ಚೀನಾ ಗಾಡ್
- ★ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜನಾಂಗದವರು ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಬಾಳಿನಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪ್ರಚಲಿತವಾಗುವಂತೆ ಅವನ್ನು ನವೀಕರಿಸಬೇಕು. -ಫ್ರೆ.ತಿ.ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್
- ★ ಎಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯೋ ಮನಕೆ, ಎಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯೋ. ಇಷ್ಟವೆಂದು ತಿಳಿದು ಈ ಕಷ್ಟ ಸಂಸಾರ ಹೊರುವುದು. -ಕನಕದಾಸ

- ★ ಕಾಲಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಗುಂಡು, ಕೊರಳಲಿ ಕಟ್ಟಿದ ಬೆಂಡು. ತೇಲಲೀಯದು ಗುಂಡು, ಮುಳುಗಲೀಯದು ಬೆಂಡು. -ಬಸವಣ್ಣ
- ★ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಆಳಕ್ಕೆ ಅಂಜಬೇಡ. ನೀನು ಈಸಬೇಕಾದ್ದು ಮೇಲೆ ತಾನೆ? -ವಿನೋಬಾ ಭಾವೆ
- ★ ಅನ್ಯರಿಗೆ ಅಹಿತಕಾರಕವಾಗದ ಸ್ವಹಿತಶೋಧನೆ, ಸ್ವಹಿತ ನಿರ್ಣಯಾಧಿಕಾರಗಳು ಇಂದು ಸರ್ವರ ಹಕ್ಕುಗಳಾಗಿವೆ. ಜಾತಿಗೀತಿಗಳ ಮಾತು ಹಾಗಿರಲಿ, ವ್ಯಕ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಈ ಸ್ವಹಿತ ನಿರ್ಣಯಾಧಿಕಾರ ಜನ್ಮಿಸಿದ್ದ ಹಕ್ಕು. -ಸಿದ್ದಯ್ಯ ಪುರಾಣಿಕ
- ★ ಒಳ್ಳೆಯವರು ಇದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೇಮನೆ, ಕೆಟ್ಟವರು ಇದ್ದರೆ ಕೆಟ್ಟಮನೆ ಅನ್ನೋ ಹಾಗೆ, ಒಳ್ಳೆಯವರ ಕೈಗೆ ಬಿದ್ದ ಹಣ ಒಳ್ಳೇದು. ಕೆಟ್ಟವರ ಕೈಗೆ ಬಿದ್ದರೆ ಕೆಟ್ಟದ್ದು. -ಅಶ್ವತ್ಥ
- ★ ಹಣಕ್ಕೆ ಮೂರು ಗತಿಗಳಿವೆ. ದಾನ, ಭೋಗ, ನಾಶ ಇವೇ ಮೂರು ಗತಿ. ದಾನಮಾಡದೆ, ಅನುಭವಿಸದೆಯೂ ಇರುವವನ ಹಣಕ್ಕೆ ನಾಶವೇ ಗತಿ. -ಭತ್ಯಹರಿ